

Apel Rodzin Ofiar Ludobójstwa do Episkopatów Polski i Ukrainy

Redakcja | 3 godziny temu

Eminencje, Księża Kardynałowie! Ekscelencje, Księża Arcybiskupi i Biskupi Kościoła Katolickiego Obrządku Rzymsko- i Greckokatolickiego w Polsce i na Ukrainie!

W dniu 15 czerwca 2023 r. w Domu Arcybiskupów w Poznaniu odbyło się spotkanie Jego Ekscelencji Księdza Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego, przewodniczącego Konferencji Biskupów Polski, z przedstawicielami Rodzin Ofiar Ludobójstwa na Polakach i obywatelach polskich innych narodowości.

Dziękujemy Księdzu Arcybiskupowi Stanisławowi Gądeckiemu za zaproszenie i uważne wysłuchanie naszych relacji i postulatów. Jednym z owoców owego spotkania, które odbyło się po raz pierwszy, jest poniższy apel.

Nam, potomkom i krewnym Ofiar Ludobójstwa, pochodzącym często z rodzin mieszanych, bardzo zależy na szczerym i prawdziwym pojednaniu polsko-ukraińskim. Uważamy jednak, że aby do tego doszło, muszą zostać spełnione następujące warunki.

Po pierwsze, prawda. Dlatego też Ludobójstwo dokonane przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach Drugiej Rzeczypospolitej powinno być nazwane po imieniu, bez uciekania się do półprawd i eufemizmów typu „tragedia wołyńska”, „zbrodnia wołyńska”, „czystki etniczne” lub „akcja antypolska”.

Powinny być także wspomniane narodowości Ofiar Ludobójstwa, gdyż z rąk członków Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Ar-

mii oraz Ukraińskiej Policji Pomocniczej i ukraińskich pułków policyjnych SS ginęli nie tylko Polacy, ale i Żydzi, Czesi, Ormianie, Romowie i ci sprawiedliwi Ukraińcy, którzy ratowali Polaków. Trzeba też podkreślać, że ludobójstwo miało miejsce nie tylko na Wołyniu, ale także na Polesiu i Lubelszczyźnie oraz w Małopolsce Wschodniej, czyli w dawnych województwach lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim. Czas jego trwania to nie tylko rok 1943, ale lata 1939 – 1947. W wypadku polskich ofiar byli to w zdecydowanej większości mieszkańcy wsi, w tym też księża i siostry zakonne.

Po drugie, ekshumacje i pochówki ofiar. Brak tych pochówków, jak i oficjalny zakaz ekshumacji, wciąż podtrzymywany przez ukraińskie władze państwowe, jest najboleśniejszą raną w relacjach polsko-ukraińskich. Jest też sprzeczny zarówno z konwencjami prawa międzynarodowego, jak i elementarnymi zasadami cywilizacji europejskiej, opartej o wartości chrześcijańskie i zasady prawa rzymskiego. Niezrealizowane od 30 lat obietnice władz obu niepodległych krajów, jaki i ustawiczne usprawiedliwianie się polityków, że to „nie ten czas i nie ten moment”, tylko pogłębia ową ranę oraz zadaje Rodzinom Ofiar dodatkowe cierpienia. Tym bardziej, że w pochówkach innych ofiar, np. Zbrodni Katyńskiej czy Holokaustu Żydów, takich przeszkód nie ma. Przykładem jest cmentarz polskich oficerów pomordowanych przez NKWD w Charkowie.

Zwracamy się więc do Waszych Eminencji i Ekscelencji, aby wspólnie z nami zaapelowały do Prezyden-

tów i Premierów oraz władz parlamentarnych obu krajów w sprawie godnych pochówków wszystkich Ofiar Ludobójstwa. Pochówki te powinny mieć charakter religijny, zgodny z wyznaniem lub obrządkiem Ofiar. Miejsca zagłady winny być oznaczone pamiątkowymi krzyżami, które byłyby nie tylko upamiętnieniem, ale i przestrogą dla przyszłych pokoleń.

Po trzecie, sprzeciw wobec kultu zbrodniarzy. Wspomniany zakaz pochówku ofiar na Ukrainie połączony jest też z gloryfikacją osób i organizacji, które dopuściły się zbrodni przeciw ludzkości. Z przykrością musimy stwierdzić, że w tej gloryfikacji bardzo często biorą udział biskupi i księża oraz wierni Cerkwi greckokatolickiej oraz niektórych odłamów Cerkwi prawosławnej. Przykładami są święcenia licznych pomników i tablic pamiątkowych, dedykowanych tym, którzy brali czynny udział w mordowaniu Polaków i Żydów lub inspirowali owe zbrodnie.

Eminencje i Ekscelencje!

Bez spełnienia wskazanych warunków nie jesteśmy w stanie wziąć udziału w wydarzeniach, które mają się odbywać pod hasłem „przebaczamy i prosimy o przebaczenie”. Co więcej, uważamy, że formuła ta, zaczerpnięta z listu biskupów polskich do niemieckich z 1965 r. nie ma zastosowania w obecnych relacjach polsko-ukraińskich. Od czasu zakończenia II wojny światowej i procesów norymberskich naród niemiecki

radykałnie odciął się od zbrodniczej ideologii narodowego socjalizmu. W Niemczech nie stawia się pomników ludobójców, nie gloryfikuje się ich zbrodni i nie zakazuje się pochówków ofiar. Niestety na Ukrainie, co opisaliśmy powyżej, jest dokładnie odwrotnie. W takiej sytuacji wspomniana formuła byłaby tylko pustym gestem, niemającym żadnej wartości.

Jeżeli chodzi o inne tegoroczne upamiętnienia 80. rocznicy Krwawej Niedzieli na Wołyniu, to proponujemy, aby ich patronami byli księża rzymskokatolicy, pomordowani w czasie odprawiania mszy świętych, oraz ci sprawiedliwi Ukraińcy, którzy ratowali Polaków, a którzy za swoją chrześcijańską postawę zostali zamordowani przez banderowców. Idąc za sugestią abp. Stanisława Gądeckiego, proponujemy jako patrona polsko-ukraińskiego pojednania błogosławionego Grzegorza Chomyszyna, greckokatolickiego biskupa-męczennika ze Stanisławowa, który w przeciwieństwie od arcybiskupa Andrzeja Szeptyckiego przeciwstawiał się nacjonalizmowi ukraińskiemu.

Proponujemy także, aby w dniu 11 lipca o godz. 10.00, w chwili, gdy 80 lat temu mordowano w barbarzyński sposób Polaków zgromadzonych w kościołach na niedzielnych mszach świętych, zabiły dzwony we wszystkich kościołach i cerkwiach. Będzie to hołd oddany współczesnym chrześcijańskim męczennikom.

Z wyrazami szacunku. Szczęść Boże!

List podpisali:

- *Władysław Siemaszko (Warszawa) – Kawaler Orderu Orła Białego, autor publikacji o ludobójstwie Polaków na Wołyniu,*
- *Adam Macedoński (Kraków) – Kawaler Orderu Orła Białego, Honorowy Obywatel Miasta Krakowa,*
- *Ewa Siemaszko (Warszawa) – Kustosz Pamięci Narodowej, autorka publikacji o ludobójstwie Polaków na Wołyniu,*
- *Władysława Poliszczuk (Kanada) – rodem z Wołynia, żona śp. Wiktora Poliszczuka, ukraińskiego autora książek o zbrodniach UPA,*
- *Antoni Dąbrowski (Dębno, Zachodniopomorskie) – uratowany jako dziecko z zagłady przez UPA wsi Biłka, woj. stanisławowskie*
- *Włodzimierz Dajczak (Budzyń, Wielkopolska) – 3-krotnie postrzelony, udając zabitego przeżył rzeź swojej rodziny dokonanej przez UPA w nocy 26/27 listopada 1944 r. we wsi Białogłowy. woj. tarnopolskie,*
- *Józef Maliszewski (Chodzież) – jako 5-letnie dziecko przeżył zagładę wsi Mytnica na Wołyniu,*
- *Jadwiga Leśkiewicz (Chodzież) – ocalała z zagłady wsi Chiniówka na Wołynia (zginęła cała jej rodzina),*
- *Grażyna Piskiewicz (Świebodzin) – wnuczka małżeństwa Popławskich, uratowanych jako nieliczni z zagłady przez UPA Majdańskiej Huty,*

- *Krystyna Ogonowska (Lubań) – córka dowódcy Samoobrony AK we wsi Toustobaby, powiat Podhajce, woj. tarnopolskie,*
- *Prof. dr hab. Leszek Jazownik (Uniwersytet Zielonogórski) – współorganizator budowy Pomnika-Mauzoleum Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA na Kresach Wschodnich,*
- *dr Maria Jazownik (Zielona Góra) – współorganizator budowy Pomnika-Mauzoleum Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA na Kresach Wschodnich,*
- *Prof. dr hab. Bogusław Paż (Uniwersytet Wrocławski) – organizator konferencji naukowych i autor publikacji o ludobójstwie na Kresach Wschodnich,*
- *Em. prof. zw. dr hab. Bogumił Grott (Uniwersytet Jagielloński) – autor publikacji naukowych o nacjonalizmie ukraińskim i relacjom polsko-ukraińskim,*
- *Dr Michał Siekierka (Wrocław) – prezes Stowarzyszenia, Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów*
- *Witold Listowski (Kędzierzyn-Koźle) – prezes Patriotycznego Związku Organizacji Kresowych i Kombatantkich,*
- *Mjr dr Zbigniew Kopociński (Żary) – Światowy Kongres Kresowian,*
- *Małgorzata Gośniowska-Kola (Wschowa) – prezes Stowarzyszenia Huta Pieniacka*
- *Janusz Horoszkiewicz (Przeworsk) – Kustosz Pamięci Narodowej, fundator i organizator akcji wznoszenia Krzyży Pamięci na Wołyniu*
- *Zbigniew Walczak (Jarocin, Podkarpacie) – wójt gminy Jarocin, przewodniczący Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Wołyńskiego w Domostawie,*
- *Jan Skalski (Bytom) – prezes Światowego Kongresu Kresowian*
- *Danuta Skalska (Bytom) – redaktor „Lwowskiej Fali” w Radio Katowice*
- *ppłk dr Krzysztof Szczur (Szczecin) – prezes Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich im. Andrzeja Przewoźnika w Szczecinie wraz z Klubem Wicynian,*
- *Stanisław Szarzyński (Przemyśl) – prezes Stowarzyszenia Pamięci Polskich Termopil i Kresów. im. Ks. Bronisława Mireckiego,*
- *Dr hab. Andrzej Zapalowski (Uniwersytet Rzeszowski) – radny Miasta Przemyśla, autor publikacji o zbrodniach OUN-UPA,*
- *Bogdan Stanisław Kasprowicz (Bytom) – prezes Instytutu Lwowskiego w Warszawie, przedstawiciel Ormian w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych*
- *Grzegorz Waśniowski (Kanada) – prezes Stowarzyszenie Józefa Piłsudskiego ”Orzeł Strzelecki”*
- *Andrzej Mosiejczyk (Prabuty) – prezes Prabuckiego Stowarzyszenia Kresowian*
- *Edward Bień (Dzierżoniów) – honorowy prezes Stowarzyszenia Kresowian w Dzierżoniowie*
- *Piotr Szelański (Poznań) – prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia Kresowian*
- *Zdzisław Koguciuk (Lublin) – przewodniczący Obywatelskiej Inicjatywy Budowy Pomnika Pomordowanych na Wołyniu*

- *Dr Leon Popek (Lublin) – prezes Towarzystwa Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko -Podolskiej,*
- *Wacław Kondrakiewicz (Świebodzin) – dokumentalista, współorganizator budowy Pomnika Nekropolii Kresowych w Świebodzinie*
- *Dr hab. Włodzimierz Osadczy (Lublin) – prof. PANS w Chełmie – prezes Stowarzyszenia Instytut Pamięci i Dziedzictwa Kresowego*
- *Dr Lucyna Kulińska (Kraków) – autorka publikacji naukowych o nacjonalizmie ukraińskim*
- *Czesław Laska (Zielona Góra) – prezes Stowarzyszenia Pamięć Polskich Kresów w Zielonej Górze*
- *Dr Tadeusz Samborski (Legnica) – prezes Stowarzyszenia Kulturalnego „krajobrazy”, organizator upamiętnień Ofiar UPA*
- *Dr Paweł Wróblewski (Wrocław) – wicedyrektor Instytutu Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego*
- *Mirosław Kowzan (Chodzież) – wiceprezes Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Pile, autor książek o tematyce kresowej*
- *Przemysław Lasota (Chodzież) – prezes Chodzieskiego Stowarzyszenia Patriotycznego*
- *Paweł Zdziarski (Warszawa) – prezes Stowarzyszenia „Wspólnota i Pamięć”, organizator akcji „Wołyń na Powązki”*
- *Tadeusz Nowacki (Korfantów) – wiceprezes Patriotycznego Związku Organizacji Kresowych i Kombatanckich*
- *Małgorzata Nowak (Warszawa) – prezes Klubu Stanisławowian, oddziału stołecznego Towarzystwa Miłośników Lwowa,*
- *Krzysztof Alwast (Kanada) – współautor publikacji „Kresowianie za Oceanem”*
- *Maciej Wojciechowski (Kraków) – dokumentalista, reżyser*
- *Tadeusz Arciuch (Warszawa) – dokumentalista, reżyser*
- *Teresa Tomsia (Poznań) – poetka, autorka prozy dokumentalizowanej „Dom utracony, dom ocalony”*
- *Joanna Aleksandra Biniszewska (Warszawa) – organizatorka Muzeum Lwowa i Kresów w Kuklówce*
- *Grzegorz Podwójny (Dębno, Zachodniopomorskie) – prezes Zarządu Stowarzyszenia Kresy Wschodnie Dziedzictwo i Pamięć o/ Dębno, autor pieśni kresowych,*
- *Edward Skiba (Smardzów k. Wrocławia) – Radny Powiatu Wrocławskiego, organizator upamiętnień o Polakach pomordowanych przez UPA w Baryszu (woj. tarnopolskie),*
- *Maciej Ciesielski (Mława) -muzyk i autor tekstów upamiętniających Polaków pomordowanych na Wołyniu*
- *Jan Jakub Paluch (Bytom) – prezes Fundacji im. Jana Palucha ze Lwowa*
- *Mirosław Wielgus (Majdan Obleszcze, Lubelskie) – Grupa Rekonstrukcyjno-Historyczna im. płk Tadeusza Zieleniewskiego*
- *Tadeusz Isakowicz-Zaleski (Radwanowice) – Kustosz Pamięci Narodowej, kapelan środowisk kresowych*

Źródło: <https://myslpolska.info/2023/06/23/apel-rodzin-ofiar-ludobojstwa-do-episkopatow-polski-i-ukrainy/>